

СТАНОВИЩЕ

От проф. Румен Стаматов, избран за член на Научното жури със заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“

Относно: представените трудове за участие в конкурс за академична длъжност ДОЦЕНТ, обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ бр. 42. от 12.05.2020 по 3.2. Психология / Социална психология - Психология на семейните отношения/.

Кандидати: В обявения конкурс участват един кандидат, Наташа Вирмозелова Ангелова (Социална психология - Психология на семейните отношения), обявен в ДВ, бр. 42. от 12.05.2020.

Наташа Вирмозелова Ангелова е главен асистент, доктор по научна специалност 05.06.01 Обща психология от 2011 г. – досега и провежда лекции по различни дисциплини. В автобиографичните данни са отбелязани следните лекционни курсове в бакалавърските програми:

Психология на семейните отношения (обучение на български и английски език).

Когнитивна психология (обучение на български и на английски език).

Психология на конфликтите (обучение на български и на английски език).

Психология на управлението (обучение на български език).

Консултиране в детска възраст (обучение на български език).

Психотерапия (обучение на български език).

Обща психология (обучение на български език).

Психология (обучение на български език).

Както и множество лекционни курсове в магистърските програми по Клинична психология, Криминална психология, Юридическа психология, Училищна психология, Психология на управлението:

Когнитивна психология (обучение на български и на английски език).

Консултативна психология (обучение на български език).

Психология на детско-юношеската възраст (обучение на български език).

Психология на общуването (обучение на български език).

Гл. ас. д-р Наташа Вирмозелова Ангелова участва в обявения конкурс с 25 публикации, от които 3 монографии и 22 статии: 2 статии публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация; 12 статии публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете; и 8 статии преди присъждането на образователната степен доктор публикувани също в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете.

Научни изследвания и научни резултати

Научната продукция, представена за конкурса от Наташа Вирмозелова Ангелова, е обединена в няколко тематични области.

Първата област е свързана с изследвания върху различните аспекти на семейните отношения (монографии с № 1,2,3. и статии и доклади с № 5, 10, 11, 12,13, 14, 17,).

Тази област представя множество емпирични анализи, посветени на отношенията между семеен статус и такива конструкти като самота,

преживени неуспехи, трудности със справянето с предизвикателствата през цикъла на семейния живот, обвинения и самообвинения, стратегии за справяне със стреса и конфликтите, промяна на когнитивните стилове - оптимизъм и песимизъм, времеви ориентации, афилиация. Семейните отношения са представени също чрез различни категории – несемейни, семейни с едно или с две деца, загуба на партньор.

Емпиричните изследвания са богати и очертават определени отношения между отделните конструкти, което обогатява разбиранията за динамиката на семейните отношения в национален контекст. Към изследванията в това направление могат да се добавят и изграждането на българска версия на скалата за измерване на Удовлетвореността от семейството с прилагателни (F.S.A.S.) - (източник 5), което е определен принос в опитите за разширяване на изследванията на семейната удовлетвореност.

Втората тематична област проследява отношенията между афилиация и принадлежност. Тази тематична област е свързана по-специфичен начин с предходната и разкрива в различен план отношенията между афилиация и екстерналност-интерналност. Афилиацията е разгледана в когнитивен и социален план и е обвързана с емоционалните стратегии за справяне и с удовлетвореността от близостта. Емпиричното изследване очертава няколко интересни връзки: високите равнища по скалата за афилиация са позитивно свързани с преживяването на свързаността с другите, с очаквания свързани с отклика и грижата на другите, с емоционална подкрепа при справянето с проблемите и ниски равнища на преживяна самота. Заедно с това изследването открива и връзка между този конструкт и отслабване на самостоятелността при опитите да се осмислят различните проблеми.

Освен това темата за афилиацията е разгледана и във възрастов план (изт.19, 20) , което разширява разбиранията върху този конструкт.

Третата тематична област (статии 10,11,12, 13, 14) е обвързана с емпиричното изследване на стратегиите за справяне с различните стресови ситуации. Задълбочените анализи върху връзките между стратегиите за справяне и конструктите афилиация, като израз на принадлежността към другите, когнитивни диспозиции и локализация на контрола очертават няколко интересни тенденции: изборът на стратегиите за справяне е свързан с преживяната близост – равнищата на афилиация Изследванията откриват връзки между когнитивните диспозиции и атрибуции и избора на стратегии за справяне.

Към тази област могат да бъдат отнесени и няколко изследвания свързани с удовлетворението от семейния живот, което е разгледано в контекста на семейния статус, когнитивните стилове – оптимизъм и песимизъм, образование, възраст, местоживееене и трудова ангажираност. Открити са позитивни корелации между отбелязаните конструкти с изключение на местоживееенето.

Считам, че изследванията на Наташа Ангелова в областта на семейните отношения са интересни поне в няколко аспекта:

-първо, семейните отношения са разгледани в контекста на удовлетворението и справянето с различните стресови ситуации; очертани са връзките между стратегиите за справяне и различни персонални и социални конструкти, което разширява разбиранията в областта на семейната удовлетвореност;

-второ, подробно е изследвана връзката между афилиацията като израз на потребността от приобщеност и избора на стратегии за справяне;

-трето, изследвани са връзките между локализация на контрола, когнитивните стилове и атрибуции върху причинете за стреса и избора на специфични стратегии за справяне;

-четвърто, емпиричните анализи са изключително задълбочени, и обогатяват разбиранията върху динамиката на семейните отношения;

-пето, разкрити са особеностите на консултирането /чрез мобилни устройства/ и справянето със страха от неуспехите, което очертава възможности за интегриране на емпиричните открития и конкретните консултативни интервенции.

Считам за особено интересни изследванията върху връзките между персоналните конструкти интерналност – екстерналност и избора на различните стратегии за справяне.

Представените материали (15, 17,18, 21,22,23,24,25) очертават и още една линия на изследвания свързани с когнитивните схеми, осмислянето на света, в който човек обитава и ученето. Към това могат да се добавят и няколко изследвания с практическа насоченост свързани с оценката на отделни терапевтични интервенции и терапии при справяне с хранителни разстройства, справянето със страховете от неуспех, преодоляване на асоциалното поведение, снемането на тревожността при деца в риск и социализацията. Считам също за принос и изготвяне на българска версия на теста на Зимбарто за времевите перспективи, което обогатява възможностите за изследване на този конструкт и контекста на благополучието, удовлетворението и смисъла, които са конститутивни за благоденствието.

Бих искал да отбележа още едно изследване, което е посветено на нагласите и вярванията относно материалните ценности и половите различия и на откритието, че парите се преживяват различно от мъжете и жените – при мъжете парите се свързват с възможността за демонстриране на

превъзходство и показност, докато при жените – с чувството на вина, напрежение и тревожност, когато се изразходват неправомерно, което очертава връзка и с чувството за сигурност и защита.

За сериозността на научната дейност на Наташа Ангелова свидетелства и активната позиция по отношение на научния живот на психологическата общност. Тя е Главен редактор на списание Psychological Thought, Член на редакционна колегия на Годишник по психология. Рецензент в списание „Psychological Thought“, (реферирано в Scopus) – изготвени 54 рецензии на статии за списанието.

За професионализма на Наташа Ангелова свидетелстват и участието в различни научни форуми удостоверени със съответните сертификати: участие в два Национални конгреса по Психология: 2008 г., 2017 г.; участие в един Световен конгрес: 2012 г. ;участие в две научни конференции с международно участие в България: 2011 г., 2010 г.; участие в четири научни конференции в България: 2018 г., 2012 г., 2006 г., 2004 г.

Наташа Ангелова е член на Дружеството на психолозите в България, на регистъра на психолозите в МВР; на Българска асоциация по хипноза и хипнотерапия; и асоцииран член на Американската психологична асоциация. което също свидетелства за научната активност.

Бих искал да отбележа, че представените материали са рецензирани и са изцяло в тематиката на обявения конкурс.

Преподавателска дейност

Приложената творческа автобиография и анализа на публикациите в съдържателен план разкриват един богат опит в преподавателската дейност. Гл.ас. д-р Наташа Ангелова е ерудиран преподавател и изнася лекционни курсове в различните програми - бакалавър и магистър в специалност

Психология. Основните лекционни курсове са изключително разнообразни и интегрират научните изследвания, включително и собствените с непосредствената преподавателска дейност.

Отговорното и творческото отношение към преподавателската дейност, е изразено в опита да се интегрира учебната и практическата дейност.

Наташа Ангелова притежава богат експертен опит в организирането на работата на студентите, за което свидетелства ръководствата на дипломанти, курсовите ръководства, както и на програма „Еразъм +” за катедра Психология и участието в изготвянето на програми и документации свързани с акредитационните процедури. Това също е още едно признание за академичните способности на кандидата.

Заключение

Всичко споменато по-горе ми дава основание да заявя, че са изпълнени изискваните от нормативните документи условия, въз основа на което кандидатът в конкурса, гл.ас. д-р Наташа Вирмозелова Ангелова може да заеме длъжността „Доцент”. Давайки положителна оценка на кандидата, предлагам на уважаемото научно жури да предложи на ФС при Философския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” да избере на академичната длъжност „доцент” по област на висше образование: 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.2. Психология, Социална психология - Психология на семейните отношения гл.ас. д-р Наташа Вирмозелова Ангелова.

Дата:
20. 08. 2020

Изготвил:
.....
/проф. Румен Стаматов/

OPINION

Prepared by: Prof. Rumen Stamatov, elected as a member of the Scientific Jury by order of the Rector of SWU "Neofit Rilski".

Regarding: The submitted works for participation in a competition for academic position ASSOCIATE PROFESSOR, announced by SWU "Neofit Rilski" in State Gazette issue 42. from 12.05.2020 to 3.2. Psychology / Social psychology - Psychology of family relations /

Candidates: One candidate participates in the announced competition, Natasha Virmozelova Angelova (Social Psychology - Psychology of Family Relations), announced in State Gazette issue 42. from 12.05.2020.

Natasha Virmozelova Angelova, is a chief assistant Doctor of Philosophy in 05.06.01 General Psychology since 2011 - until now and gives lectures in various disciplines. The following lecture courses in the bachelor's programs are noted in the autobiographical data:

Psychology of family relations (teaching in Bulgarian and English).

Cognitive psychology (teaching in Bulgarian and English).

Conflict psychology (teaching in Bulgarian and English).

Psychology of management (teaching in Bulgarian).

Counseling in childhood (teaching in Bulgarian).

Psychotherapy (teaching in Bulgarian).

General psychology (teaching in Bulgarian).

Psychology (teaching in Bulgarian).

As well as numerous lecture courses in the master programs in Clinical Psychology, Criminal Psychology, Forensic Psychology, School Psychology, Management Psychology:

Cognitive psychology (teaching in Bulgarian and English).

Counseling psychology (teaching in Bulgarian).

Psychology of childhood and adolescence (teaching in Bulgarian).

Psychology of communication (teaching in Bulgarian).

Chief Assistant Professor Natasha Virmozelova Angelova, Ph.D., participated in the announced competition with 25 publications, of which 3 monographs and 22 articles: 2 articles published in scientific journals, referenced and indexed in world-famous databases with scientific information; 12 articles published in journals with a scientific peer-review or published in edited collective volumes; and 8 articles before the doctoral degree award that were also published in journals with a scientific peer-review process or published in edited collective volumes.

Research and scientific results

The scientific production presented for the competition by Natasha Virmozelova Angelova is united in several thematic areas.

The first area is related to research on family relationships (monographs with № 1,2,3. And articles and reports with № 5, 10, 11, 12,13, 14, 17,).

This area presents several empirical analyzes on the relationship between marital status and such constructs as loneliness, failure, difficulties in coping with challenges in the family life cycle, strategies for coping with stress and conflict, different cognitive styles - optimism and pessimism, time orientations, affiliation.

Family relationships are also represented by different categories - single, married with one or two children, and a partner's loss.

Empirical researches are rich and outline certain relationships between the individual constructs, which enriches understanding the dynamics of family relationships in a national context. To the researches in this direction can be added the construction of a Bulgarian version of the scale for measuring Family Satisfaction with adjectives (F.S.A.S.) - (source 5), which is a definite contribution to the attempts to expand the research of family satisfaction.

The second thematic area traces the relationship between affiliation and belongingness. This thematic area is related in a more specific way to the previous one and reveals in different ways the relations between affiliation and externality-internality. Affiliation is considered cognitively and socially and is linked to emotional coping strategies and satisfaction with intimacy. Empirical research outlines several interesting links: high levels on the affiliation scale are positively associated with the experience of connection with others, with expectations related to the response and care of others, emotional support in dealing with problems, and low levels of experienced loneliness. At the same time, the study finds a link between affiliation and the weakening of independence in attempts to make sense of various problems.

In addition, the topic of affiliation is considered in terms of age (cf. 19, 20), which expands the understanding of this construct.

The third thematic area (articles 10,11,12, 13, 14) is related to the empirical study of strategies for dealing with various stressful situations. In-depth analyzes of the links between coping strategies and affiliate constructs as an expression of belonging to others, cognitive dispositions, and localization of control outline

several interesting trends: the choice of coping strategies is related to the experienced closeness, attributions and the choice of coping strategies.

Several studies related to family life satisfaction can be attributed to this area, which is considered in the context of family status, cognitive styles - optimism and pessimism, education, age, place of residence, and work engagement. Positive correlations were found between the noted constructs except for the place of residence.

I think that Natasha Angelova's research in the field of family relations is interesting in at least several aspects:

-first, family relationships are considered in the context of satisfaction and coping with various stressful situations; the links between coping strategies and different personal and social constructs are outlined, which broadens understandings in the field of family satisfaction;

-second, the relationship between affiliation as an expression of the need for involvement and the choice of coping strategies has been studied in detail;

-third, the connections between the localization of control, cognitive styles and attributions on the causes of stress and the choice of specific coping strategies are studied;

-fourth, the empirical analyzes are extremely in-depth, and enrich the understandings on the dynamics of family relations;

-fifth, the peculiarities of counseling / through mobile devices / and dealing with the fear of failures are revealed, which outlines opportunities for integrating empirical findings and specific counseling interventions.

I find particularly interesting research on the relationship between personal constructs internality - externality and the choice of different coping strategies.

The presented materials (15, 17,18, 21,22,23,24,25) outline another line of research related to cognitive schemes, understanding the world in which a person

lives and learns. To this can be added several practical studies related to the evaluation of individual therapeutic interventions and therapies in dealing with eating disorders, dealing with fears of failure, overcoming antisocial behavior, and relieving anxiety in children at risk and socialization. I also consider the contribution and preparation of a Bulgarian version of Zimbardo's test for time perspectives, which enriches the possibilities for studying this construct and the context of well-being, satisfaction, and meaning constitutive of well-being.

I would like to mention another study that focuses on attitudes and beliefs about material values and gender differences and the finding that money is experienced differently by men and women - in men, money is associated with the ability to demonstrate superiority while in women - with the feeling of guilt, tension and anxiety when they are spent, which outlines a connection with the feeling of security and protection.

The seriousness of Natasha Angelova's scientific activity is evidenced by her active position regarding the scientific life of the psychological community. She is the Editor-in-Chief of the journal *Psychological Thought*, a member of the Yearbook of Psychology editorial board. In the journal "Psychological Thought" (referenced in Scopus) - she prepared 54 reviews of articles for the journal.

Natasha Angelova's professionalism is evidenced by her participation in various scientific forums certified by the relevant certificates: participation in two National Congresses in Psychology: 2008, 2017; participation in one World Congress: 2012, participation in two scientific conferences with international participation in Bulgaria: 2011, 2010; participation in four scientific conferences in Bulgaria: 2018, 2012, 2006, 2004.

Natasha Angelova is a member of the Society of Psychologists in Bulgaria, the register of psychologists in the Ministry of Interior; of the Bulgarian Association of Hypnosis and Hypnotherapy; and an associate member of the

American Psychological Association. All mentioned before also testifies her scientific activity.

I would like to note that the submitted materials are peer-reviewed and entirely in the announced competition.

Teaching activity

The attached CV and the publications' analysis in terms of content reveal a rich experience in teaching. Chief Assistant Dr. Natasha Angelova is an erudite lecturer and gives lecture courses in various programs - Bachelor and Master in Psychology. The main lecture courses are incredibly diverse and integrate research, including one's own, with direct teaching.

The responsible and creative attitude to the teaching activity is expressed in integrating the educational and practical activity.

Natasha Angelova has extensive expertise in organizing student work, as evidenced by graduate guides, course guides, as well as the Erasmus + program for the Department of Psychology and participation in the preparation of programs and documentation related to accreditation procedures. All mentioned before is also another recognition of the candidate's academic ability.

Conclusion

All above gives me the reason to say that the requirements by the normative documents are fulfilled, based on which the candidate in the competition, chief assistant Dr. Natasha Virmozelova Angelova can take the position of "Associate Professor." Giving a positive assessment to the candidate, I propose to the esteemed scientific jury to propose to the Faculty of Philosophy of SWU "Neofit Rilski" to choose the academic position of "Associate Professor" in higher education: 3. Social, economic and legal sciences, professional field: 3.2.

Psychology, Social Psychology - Psychology of Family Relations Chief Assist. Dr.
Natasha Virmozelova Angelova.

Date:

20. 08. 2020

Scientific Jury Member:

/Prof. Rumen Stamatov /